

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE LINGVISTICĂ „IORGU IORDAN – AL. ROSETTI”

REZULTATELE MONITORIZĂRII
POSTURILOR DE RADIO ȘI DE TELEVIZIUNE
în luna august 2016

În luna august 2016, au fost monitorizate (de către echipa alcătuită din Blanca Croitor, Andreea Dinică, Ionuț Geană, Irina Paraschiv, Valentina Cojocaru, Adina Dragomirescu, coordonator Rodica Zafiu) 12 posturi de televiziune (**TVR 1, TVR 2, Antena 1, Pro TV, Kanal D, Prima TV, Național TV, Antena 3, România TV, B1 TV, Realitatea TV și DIGI 24**) și 2 posturi de radio (**Radio România Actualități și Europa FM**), alese în funcție de audiență, de acoperirea națională, de ponderea emisiunilor informative și de dezbateri și de asumarea unui rol cultural și educativ.

Lista posturilor monitorizate în această etapă corespunde total sesiunii de monitorizare din luna martie 2016 și, în mare măsură, listelor folosite în monitorizările din etapele precedente (în special celor din rapoartele realizate în anul 2012), ceea ce permite comparația și formularea de concluzii mai generale asupra calității limbii române folosite în presa audiovizuală.

S-au efectuat 300 de ore de monitorizare, urmărindu-se în primul rând transmisiunile de la orele de vârf, în special emisiunile de știri și dezbateri. Ca și în etapele precedente, au fost monitorizate sub aspect lingvistic doar intervențiile verbale și mesajele scrise (titrări, crawluri) pentru care își asumă responsabilitatea redactorii și colaboratorii posturilor respective. În rarele situații în care au fost notate și secvențe verbale aparținând invitațiilor în studio, erorile semnalate au prilejuit simple recomandări, fără impact asupra evaluării finale a postului respectiv. Am inclus și în această monitorizare (cu un număr redus de ore) și programele de publicitate și am alocat câteva ore, experimental, monitorizării limbii române folosite în dublarea desenelor animate.

Rezultatele monitorizării se regăsesc în *tabelele de erori pentru fiecare post monitorizat* (greșelile semnalate fiind însoțite de forma corectă și de explicații).

În această sesiune de monitorizare, am aplicat câteva criterii generale de evaluare și ierarhizare a greșelilor, formulate explicit la începutul monitorizării din acest an și pe care le verificăm și le completăm în continuare (v. Anexa). Aplicând aceste criterii, am marcat prin asterisc (ca și la monitorizarea din martie 2016) greșelile pe care le considerăm semnificative pentru evaluarea comparativă finală.

I. ORTOGRAFIE, PUNCTUAȚIE, PRONUȚARE

1. Ortografie

1.1. În textele scrise pe ecran continuă să apară numeroase **neglijențe de tehnoredactare**: „Ieri **a** fost este dezlegare la pește” (Antena 1, 7.VIII), „**Înfrângerea** Stelei tratată de presa britanică” (Antena 3, 17.VIII), „**Ambsadaror**: sunt profund îndurerat” (B1 TV, 1.VIII), „Guvernul turc **anunșase**” (DIGI 24, 16.VIII), „Comisarii Gărzii de Mediu au **conficat** mai multe scule de braconaj” (Național TV, 30.VIII), „Văd ce **sunți!**” (Prima TV, 23.VIII), „Bărbatul a **murind** pe loc” (PRO TV, 13.VIII),

„RAPP**S**a dă peste 200.000 de euro” (Realitatea TV, 15.VIII), „publicului din **cap**tială” (România TV, 8.VIII), „**Pe**chezitii în mun. Sibiu” (TVR 1, 1.VIII), „a ratat calificarea **în** de triplusalt” (TVR 2, 16.VIII).

1.2. Continuă să apară și **texte din care lipsesc (parțial) semnele diacritice** specifice limbii române, precum și **texte în care apar (parțial) semne diacritice** nespecifice limbii române: „Furtuna puternică a pus la **pă**mant mai mulți copaci” (Antena 1, 23.VIII), „ADIO, COZI LA **GH**ISEE!” (Antena 3, 12.VIII), „Secretul **muraturilor sanatoase**” (B1 TV, 28.VIII), „**bucătă**ria înseamnă să **mănâ**nc sănătos” (Prima TV, 14.VIII), „Surprinde-**ți sim**turile cu aromele” (reclamă, DIGI 24, 4.VIII), „Primarii spun **ca** ar trebui **sa** primească” (Realitatea TV, 26.VIII).

1.3. Folosirea cratimei pune, în continuare, destul de multe probleme. Cele mai multe greșeli privesc scrierea substantivelor compuse, dar și scrierea sau adaptarea cuvintelor străine (folosirea cratimei acolo unde nu este recomandată):

- „Fast-food-ul” (Antena 3, 7.VIII) – corect: *fast-foodul*;
- „Românii își pot lua **ră**mas bun de la Regină” (Antena 3, 10.VIII) – corect: *rămas-bun*;
- „**Ră**mas bun, regina Ana” (B1 TV, 2.VIII) – corect: *rămas-bun*;
- „**Washington-ul** cere încetarea luptelor” (Național TV, 29.VIII) – corect: *Washingtonul*;
- „plan întreg, **prim** plan” (TVR 1, 20.VIII) – corect: *prim-plan*;
- „**co-pilotul**” (TVR 2, 4.VIII) – corect: *copilotul*;
- „explozia unei **maș**ini **cap**cană” (TVR 2, 26.VIII) – corect: *mașini-capcană*;
- „pe numele de **Făt** **Frumos**” (Antena 1, 19.VIII) – corect: *Făt-Frumos*.

1.4. Am înregistrat câteva abateri grave de la regulile de scriere, cum ar fi scrierea cu un *i* sau doi/trei *i*:

- „și ce sume vor **prim**ii” (Antena 1, 30.VIII) – corect: *primi*;
- „donează sânge pentru colegii lor **ră**niții în explozia” (România TV, 23.VIII) – corect: *răniți*;
- „se pun în situația în care **copii lor** le-ar primi” (Antena 1, 12.VIII) – corect: *copiii*.

2. Punctuație

2.1. În domeniul punctuației, cele mai multe greșeli au fost înregistrate în continuare în folosirea virgulei. Dintre greșelile din etapele precedente de monitorizare, nu am mai identificat însă în perioada monitorizată apariția ei între locuțiunea conjuncțională concluzivă și restul enunțului.

Virgula lipsește în situații în care ar trebui să apară:

– pentru a separa vocativele de restul enunțului:

- „Nu pot să și vorbesc și în același timp să scriu[] doamnă! (B1 TV, 24.VIII);
- „Ron[] de ce vrei să părăsești” (Prima TV, 23.VIII);

– pentru a separa elementele unei enumerații sau în coordonări:

- „Avem cu ce[] nu avem cu cine” (B1 TV, 4.VIII);
- „Take[] Ianke și Kadîr” (România TV, 15.VIII);

- în structuri care se apropie de statutul de expresii:
 - „și cu asta[] basta” (România TV, 18.VIII);
 - pentru a marca elipsa verbului: „Oprea[] lovit la doctorat” (B1 TV, 1.VIII);
 - înainte de conjuncțiile coordonatoare adversative (în special *dar*):
 - „Medicii l-au p[r]eluat imediat dar l-au declarat mort” (Antena 1, 24.VIII);
 - „Ordinul trebuia publicat la 1 august[] dar a fost amânat” (DIGI 24, 21.VIII);
 - după circumstanțiale izolate sintactic sau antepuse regentului:
 - „Doi dintre răniți au fost transportați la spitalul județean din Găești[] în timp ce al treilea” (PRO TV, 20.VIII);
 - „Loredana concertează, al cincilea an consecutiv[] la Sala Palatului” (România TV, 15.VIII).
- Virgula este folosită greșit:
- între subiect / grupul subiectului / propoziția subiectivă și predicat / propoziția principală:
 - „Autorul reportajului SkyNews_ reacționează” (B1 TV, 10.VIII);
 - „Un bărbat de 39 de ani_ a fost înjunghiat” (PRO TV, 29.VIII);
 - „Cei ce nu cunosc jurnalismul_ nu îl înțeleg” (Realitatea TV, 10.VIII);
 - „Ceea ce se dorește_ este o nouă șansă pentru copii” (TVR 2 , 30.VIII);
 - pentru a izola un atribut apozitional: „protest la ușa Guvernului_ Cioloș” (România TV, 19.VIII);
 - înaintea lui *și* copulativ:
 - „în care stăteau 4 adulți_ și doi copii” (PRO TV, 20.VIII)

2.2. Alte greșeli de punctuație:

- absența blankului după două puncte:
 - „Popescu:A fost” (DIGI 24, 20.VIII);
 - „Nepal:Peste o sută de...” (TVR 1, 1.VIII);
- lipsa ghilimelelor: „Folosește codul[] Andra[] la comanda oricărui produs” (România TV, 15.VIII);
- folosirea ghilimelelor neromânești, în proporție covârșitoare la toate posturile monitorizate:
 - „"Rabla" s-a împotmolit din nou” (Antena 1, 1.VIII);
 - „Asociația "Robi"” (Antena 3, 7.VIII);
 - „"Părintești condoleanțe" de la Patriarh” (B1 TV, 1.VIII);
 - „"Starea Nației"” (DIGI 24, 1.VIII);
 - „toți oamenii "regelui"” (Prima TV, 15.VIII);
 - „"planul roșu activat"” (România TV; 22.VIII);
 - „start la "Cadastrul Național"” (TVR 1, 7.VIII);
 - „albumul "La porțile cerului"” (TVR 2, 29.VIII).
- folosirea incorectă a punctului pentru scrierea numerelor cu zecimale: „38.46%” (Prima TV, 21.VIII); „€ 4.45, \$ 3.94” (TVR 1, 26.VIII).

3. Pronunțare

3.1. Rostirea greșită a literei x, prin generalizarea pronunției [cs] în loc de [gz], este, în continuare, destul de frecventă:

- „pentru a stabili cu **e[cs]actitate**” (România TV, 14.VIII), corect – e[**gz**]actitate;
- „singura victimă despre care e[**cs**]istă dovezi clare” (TVR 1, 26.VIII), corect – e[**gz**]istă;

3.2. De asemenea, **rostirea greșită/colocvială a numeralelor** este, în continuare, frecventă:

- „În jurul orei **optusprezece**” (Antena 1, 23.VIII), corect – *optsprezece*;
- „a început la ora **optâsprezece**” (România TV, 14.VIII), corect – *optsprezece*;
- „**patrușcinci** la sută” (România TV, 23.VIII), corect – *patruzeci și cinci*.

3.3. Continuă să apară și greșeli de accentuare:

- „seif” (PRO TV, 16.VII) – corect: [seif];
- „o **cápsulă** Femovita pe zi” (reclamă, Realitatea TV, 19.VIII) – corect: [capsúlă];
- „ce **símbol** poartă aceste momente” (Antena 3, 12.VIII) – corect: [símból];
- „greutatea este lăsată pe umerii **cústodelui**” (TVR 1, 1.VIII) – corect: [custódelui].

II. GRAMATICĂ

4. Morfologie

4.1. Forme greșite ale unor verbe

4.1.1. Formele hibride de indicativ imperfect ale verbelor *a vrea* și *a voi* (folosite în locul paradigmei *voiam, voiai, voia...*) reprezintă un tip de greșeală întâlnită frecvent în perioada monitorizată:

- „**vroiau...**” (Kanal D, 5.VIII) – corect: *voiau*;
- „Tânărul a declarat că **vroia** doar să vorbească...” (Național TV, 11.VIII) – corect: *voia*;
- „Nu mai **vroia** să joace, nu mai **vroia** să vină la repetiții...” (Antena 3, 22.VIII) – corect: *voia*,

4.1.2. Altă formă verbală greșită rezultă din accentuarea pe sufix, în loc de radical, a verbelor la modul imperativ, persoana a II-a plural, când forma verbală este urmată de un clitic pronominal: „**credéți-ne** că am fi lăsat” (România TV, 23.VIII, 17,32) – corect: *crédeți-ne*.

Verbul *a preceda*, de conjugarea I, este folosit greșit ca și cum ar fi de conjugarea a III-a – *a precede*: „un material ce **precede** [...]” (TVR 2, 16.VIII, 11.02) – corect: *precedă*.

Forma corectă a verbului *a așeza* la persoana a III-a (singular și plural), modul indicativ, timpul prezent, este *așază*, nu *așează*. Verbul *a așeza* are o alternanță fonetică în radical: *așez-* > *așaz-*: „zeci de oameni vin și **se așează** la coadă” (România TV, 14.VIII) – corect: *așază*.

Verbul *a manifesta* (cu sensul de „a arăta prin comportament un sentiment” și cu sensul „a se exterioriza”, atunci când este folosit cu pronume reflexiv) se conjugă fără

sufixul *-ez-*: *eu manifest, tu maifești, el manifestă* etc. Forma intransitivă a verbului (cu sensul de „a face o manifestație, a participa la o manifestație”) se conjugă cu sufixul *-ez-*: *eu manifestez, tu manifestezi, el manifestează* etc. Există contexte în care cele două forme sunt confundate (din punct de vedere sintactico-semantic), rezultând o formă reflexivă conjugată cu sufixul *-ez-*: „oamenii [...] **se manifestează** altfel [...]” (DIGI 24, 17.VIII, 20.08) – corect: *se manifestă*.

A fost înregistrată și utilizarea greșită a formei de imperativ-negativ a verbului *a zice*: „Stai, **nu zi** nimic!” (PRIMA TV, 23.VIII, 23,57) – corect: *nu zice!*. Imperativul la forma negativă se formează din adverbul de negație *nu* + infinitivul verbelor. Astfel, în cazul verbului *a zice* forma de imperativ negativ este *nu zice!*. Forma *nu zi!* combină elementul negativ cu forma de imperativ-afirmativ a verbului (*zi!*).

4.2. Forme greșite ale unor substantive

4.2.1. S-a înregistrat absența articolului hotărât atunci când substantivul este urmat de o specificare: „**incendiu** de la Petromidia, dosar penal” (Prima TV, 23.VIII, 18:00) – corect: *incendiul* de la Petromidia.

4.2.2. În structura substantivelor compuse de tipul *prim-ministru*, elementul care flexionează este substantivul *ministru*, nu adjectivul *prim*: „Nu știu dacă a zis foarte multe **primul-ministru** Dacian Cioloș” (B1 TV, 4.VIII, 17.10) – corect: *prim-ministrul*; „o întâlnire a **primului ministru**” (TVR1, 7.VIII, 10,35) – corect: *a prim-ministrului*.

4.2.3. Sunt semnalate greșeli care provin din alegerea desinențelor de plural neconforme cu norma morfologică: „...**replicile** din filme” (Antena 1, 22.VIII, 13.23) – corect: *replicile*; „...**centurile** orașelor” (Antena 3, 30.VIII, 14.32) – corect: *centurile*.

4.2.4. În cazul numelor proprii, se observă exprimarea analitică a construcțiilor cazuale de genitiv-dativ. Articolul *lui* antepus devine marcă de caz pentru nume proprii feminine care pot primi desinență: „în așteptarea Manuelei și **a lui Thea**” (Prima TV, 22.VIII, 22,21) – corect: *a Theei*.

4.3. Forme greșite ale unor pronume

Cliticul pronominal de persoana a II-a plural, în cazul dativ, este folosit greșit atunci când apare în combinație cu forma neaccentuată de pronume personal în acuzativ *o*: „imaginea pe care **vi-o** arătăm” (DIGI 24, 17.VIII, 20.01) – corect: *v-o arătăm*. Există trei variante ale acestui clitic pronominal în cazul dativ: *vă* (când nu apare în combinație cu o altă formă pronominală neaccentuată), *vi* (când apare în combinație cu cliticele pronominale neaccentuate de acuzativ *îl, îi, le*), *v-* (când este atașat auxiliarului sau când apare în combinație cu forma pronominală neaccentuată de acuzativ *o*).

4.4. Forme greșite ale unor adjective și adverbe

4.4.1. S-au înregistrat formele greșite *dragele* și *marele*:

- „Vă pup, **dragele** mele!” (Prima TV, 8.VIII, 20,26) – corect: *dragile*;
- „[Peștii] vor sari în sus ca la **marele** competiții” (România TV, 21.VIII, 22,39) – corect: *marile*.

Adjectivul *drag* are trei forme: *drag* (masculin, singular), *dragă* (feminin, singular), *dragi* (masculin/feminin, plural), iar adjectivul *mare* are două forme: *mare* (masculin/feminin, singular) și *mari* (masculin/feminin, plural).

4.4.2. O greșeală care persistă este înlocuirea formelor adverbiale *maximum* și *minimum* cu formele scurte, caracteristice adjectivelor corespondente, *maxim* și *minim*:

- „cu **maxim** o lună înainte de expirarea lui” (RRA , 25.VIII, 14.50) – corect: cu *maximum*;
- „**minim** 1.000 euro” (România TV, 19.VIII, 22,50) – corect: *minimum* 1.000 euro.

4.4.3. De asemenea, *destul* este folosit ca adjectiv în context adverbial (atunci când este urmat de prepoziția *de* + adjectiv/adverb): „pinguini **destui** de mici” (Disney Junior, 21.VIII, 18.20) – corect: pinguini *destul* de mici.

5. Sintaxă

5.1. Dezacordul

5.1.1. Dezacordul între subiect și predicat

Una dintre cele mai frecvente cauze ale dezacordului între subiect și verbul-predicat o constituie atracția altui termen din enunț:

- „Fenomenul care i-**au** **uluit** pe specialiști” – corect: *Fenomenul care i-a uluit pe specialiști* (România TV, 20.VIII)
- „Acorduri care **prevede** încetarea luptelor” – corect: *Acorduri care prevăd încetarea luptelor* (Pro TV, 25.VIII)
- „Nu se știe unde au ajuns valizele, ce **s-au plătit** și așa mai departe” – corect: *Nu se știe unde au ajuns valizele, ce s-a plătit și așa mai departe* (B1 TV, 14.VIII)
- „Ați identificat după atâta timp motivele, cauzele pentru care **s-au ajuns** la datoriile astea?” – corect: *Ați identificat după atâta timp motivele, cauzele pentru care s-a ajuns la datoriile astea?* (B1 TV, 14.VIII)

Uneori, nominalul care impune acordul nu este mai aproape de verbul-predicat în ordinea liniară a cuvintelor, dar este mai proeminent tematic:

- „noi, un popor care totuși **avem** ceva istorie” – corect: *noi, un popor care totuși are ceva istorie* (Realitatea TV, 12.VIII).

În alte contexte, acordul este semantic, potrivit înțelesului, deși normele impun acordul potrivit formei. Așa se explică acordul la plural al verbului-predicat într-o propoziție în care subiectul este un substantiv la numărul singular, cu sens colectiv (de plural):

- „presa, care trebuie să fie mult, mult, mult mai serioasă atunci când **iau** informații” – corect: *presa, care trebuie să fie mult, mult, mult mai serioasă atunci când ia informații* (Realitatea TV, 25.VIII);

- „Grecia nu **au** nicio echipă în grupele ligii campionilor” – corect: *Grecia nu **are** nicio echipă în grupele ligii campionilor* (Digi 24, 4.VIII).

În celelalte situații de dezacord înregistrate, factorii care au dus la apariția greșelii au fost neanticiparea mesajului (subiectul este postpus verbului-predicat), interpretarea ca subiect a altui nominal din structură (în al doilea context de mai jos) sau coordonarea a doi termeni la singular, dintre care unul cu sens abstract:

- „era **obligatoriu** demisia asta” – corect: *era **obligatorie** demisia asta* (TVR 2, 29.VIII);
- „Să revenim la numărul de kilometri **finalizat**” – corect: *Să revenim la numărul de kilometri **finalizați*** (Digi 24, 14.VIII);
- „Meditația și "jurnalul de gratitudine" ne **aduce** în prezent” – corect: *Meditația și „jurnalul de gratitudine” ne **aduc** în prezent.* (Kanal D, 17.VIII).

5.1.2. Dezacordul adjectivului

La fel ca în toate celelalte etape de monitorizare, am înregistrat frecvent lipsa acordul în caz la adjectivul feminin, singular, mai ales de natură participială, care determină un substantiv în genitiv. Folosirea formei de nominativ în locul celei de genitiv (omonimă cu cea de plural) este o tendință mai veche a limbii române:

- „în dosarul mitei de un milion de euro **primită** de la Vîntu” – corect: *în dosarul mitei de un milion de euro **primate** de la Vîntu* (Antena 3, 12.VIII);
- „Din cauza infrastructurii aeroportului **afectată** de ploaie” – corect: *Din cauza infrastructurii aeroportului **afectate** de ploaie* (Antena 3, 24.VIII);
- „vor intra în atribuțiile acestei companii nou-**înființată**” – corect: *vor intra în atribuțiile acestei companii nou-**înființate*** (Digi 24, 14.VIII).

5.1.3. Marca genitivală *al*

Am înregistrat și în această etapă de monitorizare numeroase greșeli de folosire a mărcii de genitiv *al*, care trebuie acordată cu nominalul antecedent (regent). Factorii care au dus la apariția greșelilor sunt fie acordul cu alt nominal din structură, fie tendința de folosire invariabilă a mărcii *a* în locul formei variabile, acordate în gen și număr:

- „demisia ministrului Agriculturii și **al** președintelui APIA” – corect: *demisia ministrului Agriculturii și **a** președintelui APIA* (Realitatea TV, 18.VIII);
- „pare stăpânul absolut **a** intervențiilor de urgență” – corect: *pare stăpânul absolut **al** intervențiilor de urgență* (Realitatea TV, 25.VIII);
- „lotul național de fotbal **a** României” – corect: *lotul național de fotbal **al** României* (RRA, 29.VIII);
- „cu reprezentanți, lideri **ale** partidelor politice” – corect: *cu reprezentanți, lideri **ai** partidelor politice* (Realitatea TV, 4.VIII);
- „Căldura culorilor materialului textil și **al** metalului” – corect: *Căldura culorilor materialului textil și **a** / **ale** metalului* (TVR 2, 18.VIII);
- „Concentrațiile peste medie **a** compușilor...” – corect: *Concentrațiile peste medie **ale** compușilor...* (Antena 3, 23.VIII);

- „...a cărui nume nu este făcut public” – corect: *al cărui nume nu este făcut public* (Antena 3, 30.VIII);
- „flexibilizarea timpului de lucru a gărzilor” – corect: *flexibilizarea timpului de lucru al gărzilor* (Național TV, 10.VIII).

5.1.4. Alte situații

Sporadic, s-au înregistrat și alte tipuri de contexte cu dezacord, în care au fost afectate pronumele relativ, adjectivul pronominal sau articolul indefinit:

- „Un șofer din Sibiu implicat într-un accident în urma **căreia**” – corect: *Un șofer din Sibiu implicat într-un accident în urma căruia* (Pro TV, 23.VIII);
- „au zburat la **câțiva** sute de metri” – corect: *au zburat la câteva sute de metri* (România TV, 24.VIII);
- „mămica lui, **o panda uriaș**, se simte bine” – corect: *mămica lui, un panda uriaș, se simte bine* sau: *mămica lui, o femelă panda uriașă, se simte bine* (TVR 2, 16.VIII).

5.2. Greșeli de topică

Deși topică limbii române este destul de permisivă, am înregistrat și greșeli de acest tip:

- „pe unii dintre **cei mai apropiați oameni de Casa Regală a României**” – corect: *pe unii dintre oamenii cei mai apropiați de Casa Regală a României* (Realitatea TV, 1.VIII);
- „**Calitatea vieții la sat atunci când va crește**, automat vom vedea și ce spuneți dumneavoastră.” – corect: *Atunci când va crește calitatea vieții la sat, automat vom vedea și ce spuneți dumneavoastră.* (Realitatea TV, 4.VIII).

În contextul de mai jos, topică nu este greșită din punct de vedere sintactic (subiectul poate fi postpus predicatului în anumite contexte), dar este greșită în raport cu structura informațională a enunțului. Subiectul *Matteo Renzi* reprezintă tema enunțului, deci trebuie plasat înaintea verbului-predicat:

- „**Se va deplasa Matteo Renzi** și în zonele afectate mai târziu” – corect: *Matteo Renzi se va deplasa și în zonele afectate mai târziu* (Realitatea TV, 24.VIII).

5.3. Coordonarea și conjuncțiile coordonatoare

În ceea ce privește coordonarea, am înregistrat greșeli mai ales în folosirea corelativelor:

- „Românul decedat, **cât** și cei doi răniți au fost identificați” – corect: *Atât românul decedat, cât și cei doi răniți au fost identificați* (B1 TV, 24.VIII);
- „**atât în** premierul Dacian Cioloș, **dar și în**...” – corect: *atât în premierul Dacian Cioloș, cât și în*... (România TV, 18.VIII);
- „**nu doar** pe noi, **cât și** pe ai noștri” – corect: *nu doar pe noi, ci și pe ai noștri* (Prima TV, 23.VIII);

• „**Cu cât** adâncimea epicentrului e mai mică, **efectele** cutremurelor sunt mai mari” – corect: *Cu cât adâncimea epicentrului e mai mică, cu atât efectele cutremurelor sunt mai mari* (Antena 3, 24.VIII).

O greșeală pe care am mai întâlnit-o și în alte etape de monitorizare constă în folosirea conjuncției adversative *dar* pentru a marca o relație de coordonare copulativă, alături de conjuncția *și*. Prezența lui *dar* aduce o componentă mai dinamică și „dramatică” enunțului, deci are justificări discursiv-pragmatice, dar este incorectă semantic: „Șoferul vinovat, **dar și** două tinere au murit pe loc.” – corect: *Șoferul vinovat, precum și două tinere au murit pe loc.* (Național TV, 10.VIII).

5.4. Adverbul

La fel ca în etapele precedente, am înregistrat contexte în care semiadverbul *mai* este plasat înaintea pronumelui neaccentuat sau a auxiliarului. Conform normelor limbii standard, el trebuie plasat între pronumele neaccentuat (clitic) ori auxiliar și verb:

• „care **mai se** luase de niște jurnaliști asiatici” – corect: *care se mai luase de niște jurnaliști asiatici* (Realitatea TV, 1.VIII);

• „să **mai își** asigure un nou mandat” – corect: *să își mai asigure un nou mandat* (Realitatea TV, 22.VIII);

• „Am văzut că ați făcut fotografiile, **mai ați** filmat” – corect: *Am văzut că ați făcut fotografiile, ați mai filmat* (Kanal D, 27.VIII).

Sporadic, am întâlnit și contexte cu topica greșită a adverbului *încă*:

• „și care cred că **încă** România poate fi o țară respectată” – corect: *și care cred că România încă poate fi o țară respectată* (Realitatea TV, 2.VIII).

Am înregistrat și contexte cu acord greșit al adverbului (elementul *cel* din structura superlativului de superioritate al adverbului *bine* trebuie să fie invariabil, la fel ca adverbul):

• „pușca AK47, **cea** mai bine vândută în Europa în ultima perioadă” – corect: *pușca AK47, cel mai bine vândută în Europa în ultima perioadă* (B1 TV, 7.VIII).

5.5. Numeralul

O greșeală frecventă, la fel ca în celelalte etape de monitorizare, este dezacordul numeralului compus, tendința de folosire invariabilă în gen (masculinul este folosit și în contexte de feminin):

• „ultimele **doisprezece** luni de activitate” – corect: *ultimele douăsprezece luni de activitate* (Antena 3, 22.VIII);

• „...la o temperatură de unsprezece-**doisprezece** grade Celsius...” – corect: *...la o temperatură de unsprezece-douăsprezece grade Celsius...* (Europa FM, 25.VIII);

• „Dintre acestea [persoane], douăzeci și **unu** au fost arestate...” – corect: *Dintre acestea, douăzeci și una au fost arestate...* (Național TV, 10.VIII);

• „au străbătut **doisprezece** mii de kilometri” – corect: *au străbătut **douăsprezece** mii de kilometri* (România TV, 22.VIII).

Se înregistrează și tendința opusă, de folosire a formei de feminin în locul celei de masculin, probabil din hipercorectitudine:

• „...douăzeci și **una** de accidente rutiere soldate cu...” – corect: *...douăzeci și **unu** de accidente rutiere soldate cu...* (Antena 3, 5.VIII).

Tendința a folosire a masculinului în locul femininului se întâlnește frecvent și la exprimarea orei:

• „...între orele **doisprezece** și...” – corect: *...între ora **douăsprezece** și...* (Național TV, 18.VIII);

• „după ora douăzeci și **doi**” – corect: *după ora douăzeci și **două*** (Realitatea TV, 16.VIII);

• „ora **doisprezece**” – corect: *ora **douăsprezece*** (Boomerang, 25.VIII);

• „alte informații despre sănătate și în ora **doisprezece**” – corect: *alte informații despre sănătate și în ora **douăsprezece*** (RRA, 23.VIII).

O altă greșeală frecventă de folosire a numeralului constă în omiterea prepoziției de care leagă substantivul cuantificat de numeral:

• „Pagubă de 300 mil. euro, și e doar începutul” – corect: *Pagubă de 300 mil. **de** euro, și e doar începutul* (Realitatea TV, 10.VIII);

• „620 pachete țigări” – corect: *620 **de** pachete țigări* (Pro TV, 20.VIII);

• „22 autospeciale de la pompieri au intervenit la fața locului” – corect: *22 **de** autospeciale de la pompieri au intervenit la fața locului* (B1 TV, 1.VIII);

• „30 aditivi, găsiți în compoziția unor feluri de înghețată” – corect: *30 **de** aditivi, găsiți în compoziția unor feluri de înghețată* (B1 TV, 5.VIII).

5.6. Prepoziția

Înregistrăm și în această perioadă tendința de extindere a utilizării prepoziției *pe*:

• „Mulțumiți hotelierii de cum a evoluat afacerea, businessul, **pe** acest sezon [...]?” – corect: *Mulțumiți hotelierii de cum a evoluat afacerea, businessul, **în** acest sezon [...]*? (Realitatea TV, 26.VIII);

• „foarte multe întrebări au venit, **pe** o chestiune care s-a întâmplat la grădinițe” – corect: *foarte multe întrebări au venit, **în legătură cu** o chestiune care s-a întâmplat la grădinițe* (Realitatea TV, 30.VIII);

• „Hoții specializați **pe** spargeri de locuințe vizează...” – corect: *Hoții specializați **în** spargeri de locuințe vizează...* (Antena 1, 7.VIII);

• „consilier **pe** sisteme informatice” – corect: *consilier **pentru** sisteme informatice* (TVR 2, 4.VIII).

O altă greșeală frecventă, care se repetă în fiecare etapă de monitorizare, tinzând chiar să se extindă, este inserarea semiadverbului *și* după prepoziția *ca* având rolul de a exprima calitatea sau relația:

- „noi o păzim **ca și** grăniceri” – corect: *noi o păzim ca grăniceri* (Realitatea TV, 29.VIII);
- „**ca și** prevenire, ar fi foarte important să transmitem” – corect: *ca prevenire, ar fi foarte important să transmitem* (TVR 2, 16.VIII);
- „Există, **ca și** statistică vorbind, diferență între...” – corect: *Există, ca statistică vorbind, diferență între...* (TVR 2, 16.VIII);
- „gimnastica în Marea Britanie a fost creată **ca și sistem**” – corect: *gimnastica în Marea Britanie a fost creată ca sistem* (TVR 1, 7.VIII);
- „**ca și** sloturi pentru expansiune” – corect: *ca sloturi pentru expansiune* (TVR 1, 26.VIII);
- „folosiți ca scuturi umane sau chiar **ca și** combatanți” – corect: *folosiți ca scuturi umane sau chiar pe post de combatanți* (Realitatea TV, 29.VIII);
- „**Ca și** pedagog și director de grădiniță” – corect: *Ca pedagog și director de grădiniță* (TVR 2, 18.VIII);
- „aveți **ca și** reprezentanți ai României” – corect: *aveți ca și reprezentanți ai României* (RRA, 22.VIII).

Alte tipuri de utilizare incorectă a prepozițiilor sunt mai rare:

- „rămân scutiți **de la** plata taxelor” – corect: *rămân scutiți de plata taxelor* (Realitatea TV, 4.VIII);
- „...tentativă **la** omor” – corect: *...tentativă de omor* (Antena 3, 30.VIII);
- „ceea ce **în** părerea lor este destul de mult” – corect: *ceea ce după părerea lor este destul de mult* (Digi 24, 3.VIII), probabil prin confuzie între construcțiile *după părerea...* și *în opinia...*

5.7. Obiectul direct

Omiterea prepoziției gramaticalizate *pe* la obiectul direct exprimat prin pronumele relativ *care* este mai puțin frecvent înregistrată decât în alte etape, semn că vorbitorii sunt conștienți de posibila eroare și se controlează:

- „...va transmite inclusiv locul **care** îl ocupă fiecare pasager în avion” – corect: *...va transmite inclusiv locul pe care îl ocupă fiecare pasager în avion* (Antena 3, 12.VIII);
- „e cel mai rău lucru **care** l-ai făcut” – corect: *e cel mai rău lucru pe care l-ai făcut* (Disney Junior, 3.VIII);
- „două gimnaste **care** sperăm să le vedem” – corect: *două gimnaste pe care sperăm să le vedem* (TVR 1, 6.VIII).

Rar, se omite prepoziția *pe* la alte tipuri de nominale cu rolul de obiect direct:

- „Protejați-vă cât puteți familia și **cei** apropiați” – corect: *Protejați-vă cât puteți familia și pe cei apropiați* (TVR 2, 16.VIII).

Tot rar, am întâlnit prepoziția gramaticalizată *pe* acolo unde nu ar fi trebuit să fie, la un substantiv inanimat. Este vorba de un context cu personificare, nerecomandat în limba literară:

- „**Îl** iubesc atât de mult **pe Cluj, pe Clujul** meu, mai ales toamna” – corect: *iubesc atât de mult Clujul, Clujul meu, mai ales toamna* (Realitatea TV, 30.VIII).

5.8. (Ne)marcarea relațiilor sintactice

Este prezent și în această etapă stilul telegrafic în exprimarea funcțiilor sau a relațiilor în mesajele scrise pe ecran, inclusiv pe banda de jos. Acesta are avantajul scurtimei, dar este nerecomandabil:

- „consilier general Primăria Capitalei” – corect: *consilier general la Primăria Capitalei* (B1 TV, 1.VIII);

- „Cutremur Italia: Peste 70 de oameni...” – corect: *Cutremur în Italia: Peste 70 de oameni...* (B1 TV, 24.VIII).

Alte greșeli de marcarea a relațiilor sintactice implică nemarcarea cazului genitiv sau absența prepoziției la pronumele relativ cu rolul de obiect prepozițional:

- „Zone ale creierului uman și **cel canin**” – corect: *Zone ale creierului uman și ale celui canin* (Național TV, 30.VIII);

- „o umilință mai mare decât **care** au fost supuși” – corect: *o umilință mai mare decât la care au fost supuși* (România TV, 1.VIII).

5.9. Anacolutul

Anacolutul, greșeală de discontinuitate sintactică, este întâlnit mai ales în registrul oral, când vorbitorul nu anticipează mesajul:

- „**În această seară este una dintre acele seri** în care te simți bucuros să faci [...]” – corect: *Această seară este una dintre acele seri în care te simți bucuros să faci [...]* (Realitatea TV, 25.VIII);

- „Guvernul a decretat ca **în ziua** înmormântării... **să fie decretată** zi de doliu național” – corect: *Guvernul a decretat ca ziua înmormântării... să fie decretată zi de doliu național* (România TV, 4.VIII);

- „Avem dosarul de la PDL, **care** nu mai există un răspuns **la el**” – corect: *Avem dosarul de la PDL, la care nu (mai) există un răspuns* (B1 TV, 14.III).

III. LEXIC, SEMANTICĂ ȘI STILISTICĂ

6. Greșeli de lexic și de semantică

6.1. Pleonasmul

Au fost semnalate și în această perioadă o serie pleonasmе și formulări redundante:

- „Mai mulți copaci au fost **doborâți la pământ.**” – corect: *Mai mulți copaci au fost **doborâți*** (Antena 3, 9.VIII);
- „**Rămânem în continuare** pe aeroport” – corect: ***Rămânem pe aeroport / Vom fi în continuare pe aeroport*** (Antena 3, 9.VIII);
- „**Urmează....** în perioada **următoare**” – corect: ***Urmează.... în perioada care vine / viitoare*** (Antena 3, 12.VIII);
- „**Trebuie** să meargă **absolut obligatoriu** pe jos” – corect: ***Trebuie** să meargă pe jos / **E obligatoriu** să meargă pe jos* (Antena 3, 13.VIII);
- „și **produse** care conțin **produse** lactate” – corect: *și **produse** care conțin lactate* (Antena 3, 15.VIII.);
- „Mare **atenție** pentru că trebuie să fim **atenți** la cum ne îmbrăcăm” – corect: *Mare **atenție** la cum ne îmbrăcăm* (Antena 3, 15.VIII);
- „care este **verdictul final**” – corect: *care este **verdictul** / care este hotărârea finală* (Antena 3, 29.VIII);
- „locatarii vor putea veni să-și ia din **lucruri**, dar acest **lucru**, doar în prezența pompierilor” – corect: *locatarii vor putea veni să-și ia din lucruri doar în prezența pompierilor* (DIGI 24, 2.VIII);
- „la adresa securității **naționale a țării**” – corect: *la adresa securității naționale / la adresa securității țării* (Europa FM, 12.VIII);
- „artiștii care-și vor **aduce aportul** la acest proiect” – corect: *artiștii care vor **contribui** la acest proiect* (Prima TV, 3.VIII);
- „la **aniversarea** de 14 **ani**” – corect: *la a paisprezecea aniversare* (Prima TV, 23.VIII);
- „**Aniversarea** celor 25 de **ani de independență** ai Republicii Moldova” – corect: ***Împlinirea** celor 25 de ani de **independență** a Republicii Moldova* (Antena 1, 28.VIII)
- „**Eu personal** am susținut examene” – corect: *eu am susținut examene* (Realitatea TV, 19.VIII);
- „**drept pentru care**, a ales să se relaxeze” – corect: ***drept care**, a ales să se relaxeze* (România TV, 6.VIII);
- „și acum **din nou reappare**” – corect: *și **acum din nou apare*** (România TV, 21.VIII);
- „o **replică identică** a mașinii lui Paul Walker” – corect: *o **replică** a mașinii lui Paul Walker* (Antena 1, 9.VIII);
- „O **ceremonie funebră solemnă**” – corect: *O **ceremonie funebră*** (Antena 1, 27.VIII).

6.2. Folosirea greșită sau inutilă a unui cuvânt în locul altuia

6.2.1. Necunoașterea formei cuvintelor, deformări prin asociere cu alți termeni

- „**necropora** regală nouă” – corect: *necropola regală nouă* (TVR 2, 2.VIII);
- „alunițele se numesc (...) **nervi**” – corect: *alunițele se numesc (...) nevi* (Antena 1, 9.VIII).

6.2.2. Modificarea structurii unor construcții fixate

Construcțiile fixate (locuțiuni și expresii) nu trebuie modificate prin adăugarea unui termen sau prin substituția unui termen cu altul prin apropiere formală sau semantică. Astfel se explică situațiile următoare:

- „ar fi fost **date daune** pentru un incendiu care nu a avut loc” – corect: *ar fi fost plătite daune pentru un incendiu care nu a avut loc* (DIGI 24, 11.VIII);
- „datele au fost **făcute publicității**” – corect: *datele / informațiile au fost date publicității* sau *...datele au fost făcute publice* (Antena 3, 31.VIII)
- „**să facă piept**” – corect: *să facă față / să țină piept* (DIGI 24, 17.VIII);
- „proiectul **a luat final**” – corect: *proiectul a luat sfârșit* (Pro TV, 30.VIII).

6.2.3. Cuvinte neadecvate semantic

Au fost înregistrate situații de inadvertență contextuală fie ca urmare a necunoașterii sensului cuvintelor, fie din dorința de exprimare elegantă:

- „Acolo unde va trebui să ajungă **undeva** în jurul orei 17” – corect: *Acolo unde va trebui să ajungă (cândva) în jurul orei 17* (Antena 3, 9.VIII);
- s-ar duce **undeva** în decembrie – corect: *s-ar duce cândva în decembrie* (Antena 3, 24.VIII);
- „sticle cu vin „Beciul Domnesc” pe care **să-l servească**” – corect: *sticle cu vin „Beciul Domnesc” pe care să le bea / să le consume* (Antena 3, 9.VIII);
- „a intrat în **stop hemoragic**” – corect: *a intrat în șoc hemoragic sau a intrat în stop cardiorespirator* (Antena 3, 23.VIII);
- „A reușit să termine **cursa care a alergat** 42 de kilometri” – corect: *A reușit să termine cursa de 42 de kilometri* (Pro TV, 17.VIII);
- „Singurele mașini sunt din **flota** Bisericii” – corect: *Singurele mașini sunt din parcul auto al Bisericii* (Antena 1, 23.VIII);
- „**vârsta** autoturismelor” – corect: *vechimea autoturismelor* (Realitatea TV, 5.VIII);
- „nu **uzau cu găști** de interlopi, nu **uzau cu suprimare** fizică” – corect: *nu foloseau găști de interlopi, nu foloseau metode de suprimare fizică* (Realitatea TV, 6.VIII);
- „De la o oră la alta temperaturile au început **să escaladeze**” – corect: *De la o oră la alta temperaturile încep să crească* (B1 TV, 1.VIII).

6.2.4. Utilizarea englezismelor și a calcurilor după engleză

Cuvintele și expresiile românești au fost înlocuite cu termeni din engleză sau cu creații după model englezesc:

- „alături de Stela Popescu **vor performa** tinere vedete” – corect: *alături de Stela Popescu vor interpreta tinere vedete* (ROMÂNIA TV, 3.VIII);
- „despre **restartarea** vieții politice” – corect: despre **reinițializarea** vieții politice (Realitatea TV, 30.VIII);
- „**backgroundul** dumneavoastră” – corect: *trecutul / pregătirea dumneavoastră* (Realitatea TV, 12.VIII);
- „e foarte relaxant, dar și foarte **challenging**” – corect: *foarte relaxant, dar și foarte provocator* (PRIMA TV, 21.VIII).

6.2.5. Greșeli de neadecvare contextuală accidentală sau rezultate din încercarea de a evita cacofonii; atracții semantice, diverse confuzii, lipsa de inspirație, elipse nerecomandate, creații spontane etc.

- „Caracteristica esențială a acestor substanțe este că dâșii conțin” – corect: *Caracteristica esențială a substanțelor este că ele conțin* (Kanal D, 20.VIII);
- „Hillary Clinton are un avans de 8% din vot față de contracandidatul partidului republican Donald Trump” – corect: *Trump Hillary Clinton are un avans de 8% din vot față de contracandidatul său Donald Trump / candidatul partidului republican Donald Trump / opozantul său, candidatul partidului republican Donald Trump* (Pro TV, 20.VIII);
- „să vedem acum **ce** va fi vremea” – corect: *Să vedem acum ce vreme va fi / Să vedem **cum** va fi vremea* (Pro TV, 20.VIII);
- „de când **am luat contact cu această știre**” – corect: *de când **am auzit această știre*** (Realitatea TV, 25.VIII);
- „într-un document **proaspăt trecut** de Ministerul Educației” – corect: *într-un document **aprobat recent** de Ministerul Educației* (Realitatea TV, 19.VIII);
- „Soarele **va bate** puternic” – corect: *Soarele **va străluci** puternic* (Antena 1, 22.VIII);
- „medicii faci eforturi **suplimentare** pentru a-l readuce la viață” – corect: *medicii **faci eforturi pentru a-l readuce la viață*** (România TV, 6.VIII);
- fie din cauză că s-au născut mai puțini **copii** decât **cei care au murit** – corect: *fie din cauză că s-au născut mai puțini copii decât **persoanele** care au murit* (TVR 2, 31.VIII).

6.2.6. Greșeli constând în asocieri care implică raporturi logice nefirești, nonsensuri

- „ați remarcat **un lucru, și anume, de exemplu**” – corect: *ați remarcat **un lucru, și anume*** (România TV, 1.VIII)

6.3. Repetiții

Se recomandă evitarea repetării unui cuvânt în același context :

- „a fost foarte **puțin** timp în care a plouat mai **puțin**” – corect: *a fost foarte puțin timp în care nu a plouat mai mult* (ROMÂNIA TV, 22.VIII);
- „în **aceste** șapte luni de la începutul **acestui** an” – corect: *în cele șapte luni de la începutul acestui an* (ROMÂNIA TV, 14.VIII);
- „sperăm că, **începând** de astăzi, **începe** o nouă etapă” – corect: *sperăm că, de astăzi, începe o nouă etapă* (PRIMA TV, 22.VIII);
- „**în cazul informațiilor** apărute în presă în acest **caz**” – corect: *referitor la informațiile apărute în presă în acest caz* (PRIMA TV, 8.VIII);
- „ne-au **declarat** că nu vor să facă **declarații**” – corect: *ne-au spus că nu vor să dea declarații* (TVR2, 2.VIII);
- „**sunt** mulți români care **sunt** alături de familia regală” – corect: *mulți români sunt alături de familia regală / sunt mulți români alături de familia regală* TVR 2, 2.VIII).

7. Stilistică

Anumite secvențe înregistrate conțin diferite tipuri de inadecvări de registru, neglijențe, incoerențe.

Au fost înregistrate expresii familiare sau argotice în contexte inadecvate:

- „**mă faci și pe mine** o plimbare?” – corect: *mă scoți și pe mine la o plimbare?* (PRIMA TV, 26.VIII,)
- „pe toți **îi doare în fund** de oamenii ăștia care mor” – corect: *tuturor nu le pasă de oamenii ăștia care mor* (Realitatea TV, 18.VIII)
- „Oprea **lovit la** doctorat” – corect: *Oprea, acuzat de plagiat* (B1 TV, 1.VIII)

S-au semnalat termeni care parazitează discursul, îl încarcă inutil, și care, folosiți excesiv, devin deranjați:

- „Cum comentați, **iată**, ceea ce a spus Raluca Prună la adresa lui Ponta?” – corect: *Cum comentați ceea ce a spus Raluca Prună la adresa lui Ponta?* (Realitatea TV, 5.VIII)
- „inspectorii vor trebui, **iată**, să stabilească planuri de conformare” – corect: *inspectorii vor trebui să stabilească planuri de conformare* (Realitatea TV, 3.VIII)

*

În ansamblu, raportul a constatat o reducere a erorilor grave (mai ales de ortografie) față de anii trecuți, dar cantitatea de abateri de la norme a rămas similară celei din sesiunea precedentă de monitorizare (martie 2016).